

στὴν ἀπαράμιλλος ὡς πρὸς τὴν δραματικὴν ἔκφρασιν, τὴν ζωνρὰν μεγαλοπρεπῆ καὶ καταπληκτικὴν ἀρμονίαν, ἣν ὁ Βελλίνης ἠλεκτρίζει σφοδρότερον καὶ τὰς λεπτομέρας ἱ.ας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας διὰ τῶν μελλιρρύτων καὶ μελαγχολικῶν αὐτοῦ μελωδιῶν, ἥ ἂν ὁ Δονιζέτης ἀπεικονίζει πιστότερον τὰ ποικίλλα τῆς ψυχῆς πάθη, ὅτε μὲν τέρπων μέχρι γοητείας, ὅτε δὲ συγκινῶν μέχρι δακρύων καὶ τὸν μᾶλλον ἀνάλγητον ἄνθρωπον κτλ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἕκαστος τῶν γιγάντων τούτων τῆς μουσικῆς τέχνης διέηυσε τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ στάδιον δι' ἀτραποῦ ἰδίᾳς ἐπὶ τὸ αὐτὸ πᾶν τοτε σημεῖον ἀγούσης, ἥτοι τὴν ἀθανασίαν.

Π. ΚΟΣΚΟΡΟΖΗΣ.

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΟΝ ΑΝΘΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΡΡΙΚΟΥ ΜΥΡΓΕΡΟΥ.

Ἡ Ὑονέττη καὶ ὁ φίλος αὐτῆς Δονάτιος ἐγεννήθησαν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Βρετανίας, ἐνθα οἱ γονεῖς των, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν παροχθίων, ἔζων ἐκ τῶν προϊόντων τῶν δικτύων των. Μόλις ἐγκατέλιπον τὸ λίκνον, καὶ τὰ πρῶτα αὐτῶν βήματα συνηντήθησαν, τὰ δύο παιδιά ἀντήλλαξαν τὸ πρῶτον αὐτῶν μεϊδιάμα. Μέχρι τῆς δεκάτου ἡλικίας, συνέζων ἀγαπώμενα, ὡς δύνανται νὰ ἀνταγαπῶνται δύο ἄτομα ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ. Οὐδόλως θὰ πειραθῶμεν νὰ περιγράψωμεν τοὺς παιδικοὺς τούτους ἔρωτας. Ἀνακάλεσον εἰς τὴν μνήμην σου, ἀναγνώστα, τὴν μικρὰν ξανθὴν ἥτις ἔκαλεῖτο Μαρία ἢ Ελένη, καὶ μεθ' ἧς διενέμεσο τὰ σακχαρωτά σου, κρατῶν πάντοτε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν· φέρε εἰς τὴν μνήμην σου, ἀναγνώστριά, τὰς ὥρας ἐκεῖνας ἐκ τῶν σχολείων δραπετεύσεις, ἃς συνεμερίζεσο μετὰ τοῦ μαθητοῦ Γεωργίου ἢ Πέτρου, τὸν ὅποιον σήμερον ὀνομάζεις Κύριον. Καὶ ἂν δὲν ἀνεύρητε ἐν τῇ παιδικῇ σας ἡλικίᾳ μίαν τῶν ἡδυτάτων πούτων ἀγαμνήσεων, ἀνοίξατε τὰ κατὰ

Παῦλον καὶ Βιργινίαν, ἀναγνώσατε ἐν τῇ ψυχῇ τῆς οἰκίας τὴν ἱστορίαν τοῦ ποιητοῦ Θεοφίλου Γωτιέρ καὶ τῆς μικρᾶς Μαρίας, ἥτις ἔφερεν ἐρυθρὰς κηλίδας ἐπὶ τῶν παρειῶν, καὶ οἱ ἄθῳοι οὗτοι ἔρωτες θὰ δώσωσιν ὑμῖν ἰδέαν τῶν ἐρώτων τῆς Ὑονέττης καὶ τοῦ Δονατίου.

Δεκαετὴς λοιπὸν ἀμφοτέρω, ἀντηγαπῶντο καὶ ἦσαν εὐτυχεῖς.

Ὁ Πατὴρ τοῦ Δονατίου, εἰς τῶν ἐπιτηδειοτέρων ναυηγῶν, ἔσωσέ ποτε ἐξ ἐπικειμένου κινδύνου ἐμπορικόν τι πλοῖον ἀνήκων εἰς τινὰ πλούσιον ἐφοπλιστὴν τοῦ τόπου. Ἐν ἐπιούσῃ, ὁ ἐφοπλιστὴς οὗτος, ἐλθὼν πρὸς τὸν ἁλιέα, τῷ ἐπρότεινε νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ Δονατίου. — Ἐμπιστεύθητέ μοι, τὸ τέκνον σας, τῷ εἶπε, θέλω ἀποστείλει αὐτὸ εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον μετὰ τοῦ υἱοῦ μου, καὶ μετὰ τὴν περαίωσιν τῶν σπουδῶν του, θέλει ἐπανελθῇ φέρων τὰς ἐπωμίδας ἀξιωματικοῦ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ.

Ὁ Πατὴρ τοῦ Δονατίου πολλάκις ἐθώπευσε τὸ ὄνειρον τοῦτο, ἀλλ' ἄνευ ἐλπίδος νὰ ἴδῃ αὐτὸ πραγματοποιούμενον. Ἐδράξατο λοιπὸν τῆς εὐκαιρίας προθύμως, καὶ ἐδέχθη. — Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα, συνεφωνήθη νὰ συμβειοσθῇ ὁ Δονάτιος τὰς σπουδὰς τοῦ Παύλου Βαραδέκ, υἱοῦ τοῦ ἐφοπλιστοῦ, καὶ νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς ἐν ἐκπαιδευτήριον τῶν Παρισίων.

Ἡ εἰδησις αὕτη, ῥιφθεῖσα δίκην κερανοῦ μετὰ τῶν δύο παίδων, ἐδίδαξεν αὐτοῖς ὅτι ἦσαν ἤδη ὥριμοι διὰ τὴν λύπην. Ὁ Δονάτιος ἐν μόνον ἔβλεπε κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην· ὅτι ὤφειλε νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς φίλης του· καὶ ἐναντίον τῆς λαμπρᾶς ὑποσχέσεως τῶν χρυσῶν ἐπωμίδων, ἤρναίτο νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ βρετανικῆς ὀντως ἐπιμονῆς. Δὲν ὑπῆρχε πλέον θέσις ἐν τῇ καρδίᾳ του διὰ τὴν φιλοδοξίαν.

Ἐν τούτοις ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ. Ἡ τελευταία συνέντευξις ἦν ἔσχα μετὰ τῆς φίλης του ὑπῆρξε θλιβερά. Ἡ Ὑονέττη ἐρρίφθη ὀδυρομένη ἐπὶ τοῦ στήθους του, μετὰ μέτωπον χρωματισμένον ἤδη διὰ τοῦ ἀγνοῦ ἐκεῖνου ἐρυθύματος, ὅπερ δύναται νὰ ὀνομασθῇ — ὑποφώσκουσα ἡὼς ἀρτιγεννήτου ἔρωτος. Ἐπελάβοντο ἀμφοτέρω ἀπὸ τῆς

χειρὸς, καὶ διέτρεξαν σιωπηλῶς τὴν παραλιαν ἐκείνην ἐφ' ἧς ἐγεννήθησαν πλησίον ἀλλήλων, καὶ ἐφ' ἧς ἤλπισαν νὰ διαμένωσιν ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ἐπεσκέφθησαν ἕνα πρὸ ἕνα ὅλους τοὺς τόπους, ὅσοι ὑπῆρξαν μάρτυρες τῶν ἡδυνῶν των. Ἡ Ἰονέττη ἐσκέπτετο ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ὤφειλε νὰ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ὅπως μὴ ἀνερίσκη πλέον ἢ ἀναμνήσεις τοῦ ἀπόντος. Ὁ Δονάτιος μᾶλλον τεθλιμμένος, ἐπλήρου τὴν μνήμην αὐτοῦ διὰ τῶν μικροτέρων λεπτομερειῶν τοῦ παραδείσου ἐκείνου ἐφ' οὗ διήλθεν ἡ παιδική του ἡλικία. Ὁ παῖς ἐβλεπεν ἤδη τὴν εὐτυχίαν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ εἰεγεν αὐτῇ χαμηλοφώνως: «Χαῖρεν, μὴ τοῦ μὴν πλέον νὰ εἴπῃ ἀκαλὴν ἐντάμωσιν».

Μετὰ μακρὰν συνδιάλεξιν, ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν δακρύων, τὰ δύο παιδία ἐσκέφθησαν μετὰ λύπης ὅτι ὤφειλον νὰ ἀποχωρισθῶσι, διότι ἡ νύξ ἤδη ἐπῆρχετο. Οὐχ ἥττον, συνυπεσχέθησαν νὰ ἐπανίδωσιν ἀλλήλους εἰσέτι ἅπαξ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Δονατίου, ὠρισθείσης διὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης. Ὁ Δονάτιος ἐξήγαγε τοῦ στήθους του μικρὸν τι φυλακτῆριον τῆς Παναγίας καὶ προσέφερεν αὐτὸ ὡς ἐνθύμημα εἰς τὴν φίλην του.

—Φεῦ! ἐγὼ οὐδὲν ἔχω νὰ σοὶ προσφέρω· εἶπεν ἡ μικρὰ, βαθέως στενάξασα. Καὶ ἐπειδὴ ἤδη εἶχον φθάσει εἰς μέρος τι, εἰς ὃ ἐσυνειθίζον νὰ ἀναπαύωνται μετὰ τὰς εὐαρέστους ἐκδρομάς των, ἡ Ἰονέττη ἔδρεψεν ἄνθη, ἐξ ἐκείνων ἅτινα, ὁμοίᾳ χρυσοῖς κομβίοις, φύονται ιδίως εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Βρεταννίας. Σχηματίσασα δὲ ἀνθοδέσμην προσέφερεν αὐτὴν εἰς τὸν φίλον της πρὸς ἀντάλλαγμα τῆς εἰκόνης ἣν ἦν ἐσφιγγεν ἐπὶ τῆς καρδίας της. Ὁ Δονάτιος ὁμοίως περιποιήθη τὴν ἀνθοδέσμην, καὶ ἀναεώσαντες τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν νὰ ἐπανίδωσιν ἀλλήλους εἰσέτι ἅπαξ, ἔλαβεν ἕκαστος τὴν πρὸς τὸ οἶκμά του ἄγρυσαν.

Ἡ συνέντευξις αὕτη ἔδει νὰ ᾔναι ἡ τελευταία.

Τῷ ὄντι, εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον του, ὁ Δονάτιος εὗρε θεράποντά τινα τοῦ Κ. Βαραδέκ, ὅστις περιέμενεν αὐτὸν ὅπως τὸν ὀδηγήσῃ πρὸς τῷ κυρίῳ του, ἐνθα ὤφειλε νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα· διότι ἡ ἀναχωρήσις

εἶχεν ὠρισθῇ, ἀντὶ τῆς ἐσπέρας, διὰ τὴν πρῶταν τῆς ἐπιούσης.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ὁ Δονάτιος εἰσῆγετο εἰς ἕν τῶν γυμνασίων τῶν Παρισίων μετὰ τοῦ νεαροῦ συντρόφου αὐτοῦ.

Β'.

Δέκα ἔτη εἶχον μεσολαβήσει μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ιστορίας ταύτης, καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα συμβεβηκότα, ἅτινα ἔσχον χώραν κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ἔτι μᾶλλον ἀπεχώρισαν τὸν Δονάτιον καὶ τὴν Ἰονέττην. Δις ὁ θάνατος ἐπεσκέφθη τὸν οἶκον τῆς τελευταίας ταύτης, καὶ μίαν ἡμέραν τὴν ἄφησε γυμκλινῇ ἐπὶ τοῦ διπλοῦ τάφου, ὅστις καθίστα αὐτὴν ὀρφανήν. Πλουσία τις καὶ εὐτπλαγχνας κυρία, λαβοῦσα οἶκτον διὰ τὴν πτωχὴν ταύτην κόρην, τὴν ἔλαβε μεθ' ἑαυτῆς. Ἐκτοτε, οὐδεὶς τῶν ἐντοπίων ἐγνώριζε τί ἀπέγεινε, καὶ οὐδεμίαν περὶ αὐτῆς εἶδῃσιν ἡδυνήθη νὰ λάβῃ ὁ Δονάτιος, ὅτε, μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἐπανῆλθε νὰ διέλθῃ τὰς διακοπὰς παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ του. Βραδύτερον, σωρὶς ταυτοχρόνων ἀτυχημάτων, ἐπέφερε τὸν ἐντελῆ ὄλεθρον τοῦ Κ. Βαραδέκ, καὶ ὁ ἐροπλιστὴς εὗρεθι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποσύρῃ τὸν υἱὸν του ἐκ τοῦ γυμνασίου, πρὶν ἢ οὗτος περαιώσῃ εἰσέτι τὰς σπουδὰς του. Ὁ Δονάτιος εὗρεθι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, καὶ ἐδέχθη νὰ παραιτηθῇ τῶν ἐλπίδων αἱ ἑτρεφον περὶ τοῦ μέλλοντός του, μέλλοντος, εἰς ὃ οὗτος εἶχεν ὑποταγεῖ ὅπως ὑπακούσῃ εἰς τὸν πατέρα του καὶ ὅχι ἐξ ἰδίας κλίσεως. Ἀμα ἐξῆλθε τοῦ γυμνασίου, τῷ ἐπρόμῃθευσεν θέσιν τινὰ ἐν τινὶ βιομηχανικῷ καταστήματι. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ μόνον ἔργον ὅπερ ἠδύνατο νὰ μετέλθῃ, ἐνεκα τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἀδυναμίας ἧτις δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἐπιδόθῃ εἰς χειρωνακτικὴν τινα ἐργασίαν. Ἐν τοῖτοις ὁ Δονάτιος εἶχε φθάσει εἰς Παρισίους πεπρoικισμένος μὲ ῥωμалеάν κατασκευὴν, καὶ ἔχων τοὺς πνεύμονας πλήρεις τοῦ ζωτικοῦ ἐκείνου ἀέρος τοῦ πνέοντος εἰς τὰς βρετανικὰς ἀκτὰς· ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ μαρανθῇ ἐν τῷ γυμνασίῳ. Εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ὁ νέος Βρετανὸς δὲν εἶχε διατηρήσει ἐκ τῆς ἀρχαϊκῆς αὐτοῦ φύσεως εἰμὴ πνεῦμα ἀνυπότακ-

τον, καὶ ἔτοιμον αἰετοεὶ νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ χαμαιζήλον τῆς πραγματικότητος, ὅπως ῥιφθῇ εἰς τὸ εὐρύ των ὑπειροπλήσεων σταδίων. Ὁ Δονάτιος ἐχρημάτισεν ἀμελῆς μαθητής. Ἡ ἐπιστήμη εἰσέδυσεν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του, καὶ ἀνεπτύχθη ἐν αὐτῷ σχεδὸν ἐν ἀγνοίᾳ του καὶ χωρὶς ποσῶς ἢ θέλησις νὰ ὑποδοθῇ αὐτήν. Ἐξελθὼν τοῦ γυμνασίου, εὗρέθη εἰς ἡν θέσιν ἤθελεν εὖσε θῆ γειωργός τις, βλέπων τὸν ἀγρὸν του πλήρη καρπῶν, χωρὶς ποτὲ νὰ τὸν καλλιεργήσῃ διὰ τοῦ ἀρότρου.

Διελθὼν δύο μῆνας ἀπέναντι των ἐμπορικῶν μεγαβίβλων ὁ Δονάτιος ἠσθάνθη ἐαυτὸν πιεζόμενον ὑπὸ ἀκαταμαχίτου ἀνίας. Οἱ ἐλάχιστοι διαλογισμοὶ τοῦ ἐπάγωνον εἰς τὴν ψυχρὰν τῆς ἀριθμητικῆς ἐπαφὴν, καὶ πολλάκις τῷ εἶχον ἐλέγξει σπουδαῖα λάθη εἰς ἃ ὑπέπιπτεν ἀενάως. Ὁ Δονάτιος δὲν περιέμενε νὰ τὸν ἀπολύωσι, ἀλλὰ πρῶτος παρεκάλεσε τὸν προϊστάμενόν του νὰ ἀντικατιστῇ αὐτόν.

Ἐγκαταλείψας τὸ γραφεῖον του, ἀνέβη τυχαίως ἐπὶ τινος των ἀμαζῶν, αἵτινες ὑπηρετοῦσιν εἰς τὰ περίχωρα των Παρισίων, καὶ μετὰ δύο ὥρας εὗρίσκετο ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὑψώματος τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ. Πρὸς στιγμὴν, μικροῦ ἐδέησε νὰ λειποθυμήσῃ, ὡς ὁ ἀποτόμως ἐκ τῆς εἰρκτικῆς του εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μεταβαίνων δεσμώτης. Ὁ ψυχρὸς τοῦ Σηκουάνα ἀνεμὸς τὸν ἐπληττε κατὰ πρόσωπον, καὶ ἠνάγκαζεν αὐτόν νὰ καμμύῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Τῷ ἐφάνη ὡς νὰ ἀνέβῃ ἐπὶ τινος Βρετανικοῦ ἀκρωτηρίου, ἀπέναντι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης. Οἱ διαλογισμοὶ τοῦ ἐξελθόντος τοῦ παγετώδους ληθάργου αὐτῶν συνεπαράχθησαν ἐν τῇ ψυχῇ του. Καθίσας τότε ἐπὶ τινος ἐδωλίου, καὶ στηρίζας τὴν κεφαλὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων των χειρῶν, διελογίζετο τὴν Ἰονέττην.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἀποσπασθεὶς των ῥεμβασμῶν του ὑπὸ μεγάλου καὶ προσεγγίζοντος θορύβου, ὁ Δονάτιος ἤρε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶδεν ἑπιπνόν τινα συνοδίαν διερχομένην ἀπέναντι αὐτοῦ μετὰ τὸ τάχος τῆς ἀστραπῆς, καὶ ἐγείρουσαν νέφος κονιορτοῦ. Ὡσεὶ ὑφ' ἡλεκτρικοῦ προσβληθεὶς ῥεύματος, ὁ Δονάτιος ἀνηγέρθη καθ' ὅλον

τὸ ὄψος αὐτοῦ, καὶ τείνας τοὺς βραχίονας πρὸς τὴν ἐξφανισθεῖσαν ἤδη περρωτὴν ἐκείνην ὀπτασίαν τῆς Ἰονέττης! Ἰονέττη! ἐκραύγασε, καὶ εἴτα κατέπεσεν ἀναίσθητος πλήξας τὸ μέτωπον ἐπὶ τινος των γωνιῶν τοῦ λιθίνου ἐδωλίου.

Δύο διαβάται, ἐκεῖ που περιοδεύοντες, ἀκούσαντες τὴν κραυγὴν καὶ ἰδόντες τὴν κατάπτωσιν, ἔδραμον ἐσπευσμένως πρὸς τὸν Δονάτιον. Ὁ εἰς τούτων ἐξετάσας τὸ τραῦμα ἔτεισε τὴν κεφαλὴν.

Ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μετὰ ταῦτα, ὁ Δονάτιος, ὅστις δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀναλάβει τὰς αἰσθήσεις του, εὗρίσκετο εἰς τὸ θεραπευτήριον τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Μορίνου.

Γ'.

Ἐντὸς μηνὸς ὁ Δονάτιος εἶχε θεραπευθεῖ τοῦ τραύματός του, — ἀλλ' ἦτο παράφρων. Ὁ ἱατρὸς Μορίνος, εἰδικὸν ἔργον ἔχων τὴν θεραπείαν των φρενοβλαβῶν, ἀνεδέχθη νὰ ἀποδώσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ εἰς τὸν, ὅπερ ἡ τύχη τῷ ἐπεμψε, καὶ ἐκράτησε τὸν δυστυχῆ παράφρονα εἰς τὸ κατὰστήμά του.

Ἄλλως τε, ἡ φρενοβλαβία τοῦ Δονατίου ἦτο ἡπία καὶ ἥτυχος, οὐδένα ἐμπνέοντα φόβον. Διὸ, ἄφρι-αν αὐτόν νὰ περιφέρηται ἐλευθέρως ὅπου ἐβούλετο, ἄνευ φύλακος. Διέτριβε δὲ τὰς ἡμέρας του εἰς τοὺς κήπους, συλλέγων ὅσα κίτρινα ἄνθη εὗρισκε. Το δωμάτιόν του ἦτο κατὰστρωτον ἐκ των ἀνθέων τούτων, καὶ παντοῦ ἔθετε τοιαῦτα — ὡς καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἀφοῦ δὲ ἐμαραίνοντο, ἐξῆγε τοῦ κόλπου του μικρὰν ἀνθοδέσμην ζηρῶν ἀνθέων, καὶ παραβάλλων αὐτὴν πρὸς ἐκεῖνα, αἶναι ὁμοίαν, ἐψυθίζε.

Ἰπῆρχεν ἐντὸς τοῦ κατὰστήματος, μικρά τις κόρη, καλουμένη Ῥοζέτα, πρὸς ἣν ὁ Δονάτιος ἐδείκνυε τρυφερὰν καὶ γοητευτικὴν κλίσιν. Ὅσάκις συνήντα αὐτήν, τὴν ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγει μεθ' ἑαυτοῦ, ἢ μᾶλλον καθίζων αὐτὴν πλησίον του, τῇ ἐλάλει ἰδιότροπον καὶ παράδοξον γλῶσσαν ἥτις ἐκίνει τοὺς καγχασμούς της. Τότε ὁ Δονάτιος ἐγείλα μετ' αὐτῆς ἢ ἔχειε σιωπηλὰ δάκρυα, καὶ ἡ μικρὰ ἐπὶ τέλους ἔκλαιε μετ' ἐκείνου.

Ἡμέραν τινα, ἐφ' ἀμφοτέροι εὗρίσκοντο εἰς τὸν κήπον, αἶφνης πάταγος βροντῆς ἢ

κούσθῃ εἰς τὸν μέλαινα οὐρανόν. Ὁ Δονάτιος ἔκαμψε τὸ γόνυ, ἠνάγκασε τὴν συντροφίαν του νὰ τὸν μιμηθῇ, καὶ δεικνύων αὐτῇ τὸν οὐρανόν:

— Δάξε τὸ φυλακτιήριόν σου, τῇ εἶπε.

Ἡ νεάνις ἔστυρε τοῦ στηθοδέσμου αὐτῆς μικρὸν φυλακτιήριον, καὶ ἐγονυκλίτησε παρὰ τῷ Δονατίῳ ὅστις ἤρξατο ἀπαγγέλλων, βρετανικὴν τινα προσευχήν.

— Βλέπεις, ἀνερώνησεν αἶφνης, βλέπεις ποτὸν καλὴ εἶναι ἡ Παναγία μας; Ἴδου ὁ πατήρ μου ὅστις ἔρχεται μετὰ τοῦ ἰδικοῦ μου, καὶ ἐδείκνυε λέμβους δύο διαπερώσας τὸν ἀπέναντι τοῦ κήπου ποταμόν.

— Πρὸ πάντων, πρότεχε μὴ ἀπωλέσης τὸ φυλακτιήριόν σου· προσέθετο σοβαρῶς.

Ἄλλοτε πάλιν, ἡ μικρὰ του φίλη, παρατηρήσασα τὴν πρὸς τὰ κίτρινα ἄνθη κλίσιν του, τῷ ἔφερε μεγάλην ἐξ αὐτῶν ἀνθοδέσμην. Ὁ Δονάτιος μικροῦ δεῖν νὰ καταπνίξῃ αὐτὴν ὑπὸ τοὺς ἀσπασμούς του.

Ἐν τούτοις ὁ χειμὼν ἐπῆλθε, τὰ ἄνθη ἐξέλιπον, ἀλλ' οὐδόλως τοῦτο ἐμπόδιζε τὸν Δονάτιον νὰ διατρέχῃ τὸν κήπον καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις. Ἐσκαπτε διὰ τῶν ὀνύχων τὴν χιόνα, ἐζήτει τὰ προσφιλῆ του ἄνθη, καὶ οὐδὲν τούτων εὐρίσκων, ἠτένιζε περιπαθῶς τὴν μεμαραμένην ἀνθοδέσμην ἣν πάντοτε ἔφερε κεκρυμμένην εἰς τὸ στηθός του.

Ἡμέραν τινα, ἔθετο αὐτὴν ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος, καὶ διέμεινε πλέον τῶν ἑξ ὥρων ἀκίνητος, ἐλπίζων ἀναμφισβόλως νὰ ἴδῃ αὐτὴν ἀναθάλλουσαν. Τέλος, ἐφαντάσθη ὅτι τὸ πείραμά του τοῦτο ἐντελῶς εὐδοκίμησε. Ἐκτοτε, καθ' ἐκάστην πρωΐαν ἐνεβάπτιζε τὴν ἀνθοδέσμην του εἰς νέον ὕδωρ καὶ εἰς τοῦτο ἐνησχολεῖτο μέχρι τοῦ ἔσρος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἡ 'Ροζέτα ἠσθένησεν. Ὁ Δονάτιος μὴ βλέπων αὐτὴν ἐρχομένην πρὸς αὐτόν, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσῆρχετο εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἡ 'Ροζέτα ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της—κλίνης μικρᾶς καὶ λευκῆς, ἐξ ἐκείνων ὧν τὰ παρὰ πετάσματα κλείουσιν αἱ μητέρες καθ' ἐκάστην ἑσπέραν, ἀκροποδητὶ βαδίζουσαι, ὅπως μὴ ἀφυπνίσωσι τὸ ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥοίαν τοῦ ἐνυπνίου ὑπομειδιὸν τέκνον. Βλέπουσα εἰσερχόμενον τὸν Δονάτιον, ἡ μικρὰ ἀνηγέρθη

ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου της καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἣν οὗτος ἡδέως ἔθλιψεν ἐν τῇ ἰδικῇ του.

Μετὰ τῆς κοινῆς εἰς πάντας τοὺς ἀσθενεῖς ἐλπίδος, οἵτινες οὐδόλως αἰσθάνονται τὸν ἀπειλοῦντα αὐτοὺς θάνατον, ἡ μικρὰ ὠνειροπόλει τὰ λαμπρότερα σχέδια, διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναρρώσεώς της.

— Ὅταν καλλιτερεύσω, ἔλεγε, θὰ συμβαδίσωμεν καὶ πάλιν εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰ δάση, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ . . πανταχοῦ . . . Ἢδὴ βεβαίως θὰ ὑπάρχωσιν ἄνθη . . . ἔχομεν θέρος . . . βλέπω τὸν ἥλιον καὶ ἀκολουθῶς ἐπανελάβε. — Θέλω νὰ μοὶ φέρῃς ἄνθη.

Τῇ ἐπαύριον ἔφερε πρὸς αὐτὴν ἀνθοδέσμην τινα. Ἡ 'Ροζέτα ἔπασχε δεινότερον. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐσπινθηροβόλουν φλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ. Ὡμίλει ὑψηλοφώνως, λαλοῦσα περὶ πάντων. Οἱ λόγοι της, συνοδευόμενοι ὑπ' ἀλλεπαλλήλων χειρονομιῶν, ἐφαίνοντο οἷον εἰ ἀποπνιόμενοι εἰς ἀπόντα πρόσωπα. Ἐπασχεν ὑπὸ ἐγκεφαλικῆς ἀλλοφροσύνης. Ἀνεγνώρισεν ἐν τούτοις τὸν Δονάτιον καὶ τῷ ἔνευσε νὰ πλησιάσῃ. Παρατηρήσασα δὲ τὰ ἄνθη ἅτινα τῇ προσέφερε, τῷ ἐπέστρεψεν αὐτὰ λέγουσα . .

— Ὑπάρχει τόπος τις ἐφ' οὗ εὐρίσκονται ἄνθη πολὺ τούτων ὠραιότερα . . ἐκεῖ ὀφείλεις νὰ ὑπάγῃς.

— Ποῦς ἠρώτησεν ὁ Δονάτιος.

— Δὲν ἐνθυμίσαι λοιπὸν πλέον; ἀπεκρίθη, καὶ τείναςα τὴν χεῖρα προσέθετο «ἐκεῖ κάτω!»

Ἐκεῖ κάτω! κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, εἰς τὸ βάθος τῶν ἀναμνήσεων αὐτῆς, ἀνεπόλει μικράν τινα κόμην εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὑάνα κειμένην, καὶ καλουμένην Κεζύ. Ἐκεῖ κάτω! Ὑπο τὴν φράσιν ταύτην ἐκρύπτετο ἡ προσφιλες πατρίς, ἥ· τὸ ὄνομα ἀφίνει τὴν ἡδύτητα τοῦ μέλιτος ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ προφέροντος αὐτό.

Ὁ Δονάτιος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, λέγων «ἐννοῶ . . . ἐννοῶ . . . ὅτι ὑπάγω αὐριον».

— Ὅχι, ὑπέλαβεν οὕτη, περίμει ὄν. Ἐ. Θὰ ὑπάγωμεν ὁμοῦ. Θὰ διαβῶμεν τὸν ποταμόν διὰ τοῦ πόρου ἐπὶ τῆς ἀμάξης τοῦ θεοῦ μου. Ὡ! πολὺ εὐχάριστον θὰ ᾔηται τὸ ταξιδεῖόν μας!»

Καὶ αὐτῷ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πολλὰν ὥραν διατρέχοντα, ἐν τῷ μαγευτικῷ αὐτῆς παραλήρω, πάσας τὰς χλοερὰς ἀτραποὺς τῆς νηπιότητός της.

Ἐπειδὴ ἡ Ῥοζέτα ἐμψυμοῖρε ὅσάκις ὁ Δονάτιος δὲν εὑρίσκετο πλησίον της, ἐπέτρεψαν αὐτῷ νὰ διέρχεται τὰς ἡμέρας τοῦ εἰς τὸ δωμάτιον τῆς νοσηύσης, καὶ ἔκτοτε οὐδόλως ἐγκατέλιπε τὸ προσκεφάλαιόν της. Ἐκείνη μὲν ἐν τῷ παραλήρω τοῦ πυρετοῦ, οὗτος δὲ ἐν τῇ παρὰφροσύνῃ του, ἀμφοτέροι συνεσθύντο ἐν τούτοις θαυμασίως, ἐκείνης μὲν λαλούσης περὶ Βουργονίας, τοῦτου δὲ περὶ Βρετανίας. Ἀμφοτέροι διελογίζοντο τοὺς τόπους τῆς γεννήσεώς των καὶ ἀνεμίγνυνον τὰς ἀναμνήσεις αὐτῶν. Ἀνεπὸλουν δὲ τὰ μικρὰ μεγάλα ἐκεῖνα συμβεβηκότα τῆς πρώτης ἡλικίας. Νῦν ἡ Ῥοζέτα ἐλάλει περὶ τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Δεῦ καὶ περὶ τῆς λευκῆς αὐτῆς ἐσθῆτος· νῦν δὲ ἀνεμίμνησκε τῷ Δονατίῳ τὴν πανήγυριν τοῦ Ζοανῦ, καθ' ἣν ἀγοραζόνται κυρτὰ διὰ τὸν τρυγητὸν μαχαιρίδια. Καὶ ὁ Δονάτιος αἰέποτε ἀπεκρίνατο ἀένθιμουμαιν, ἀναλογίζομενος ὅπως τὴν πανήγυριν τῆς Νάντης, καθ' ἣν ἐπίσης ἐπωλοῦντο παντοσεῖν ἀθύματα κινοῦντα τὸν πόθον αὐτοῦ, χωρὶς οὐχ ἦτοιν νὰ λητμονήσῃ καὶ τὰ μαχαιρίδια.

Ἐν τούτοις ἡ νόσος καθ' ἑαυτήν ἐδεινούτο.

Πρωῖαν τινα, ἠρνήθησαν τῷ Δονατίῳ τὴν εἰς τὸ δωμάτιον εἰσόδον. Ἡ Ῥοζέτα εἶχεν ἀποθνή κατὰ τὴν νύκτα· εἶχον ἀπομακρυνεὶ τὴν μητέρα της, καὶ δύο γυναῖκες ἐγρηγόρουν πλησίον τῆς κλίνης. Ἡ κόρη δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐνδύθῃ τὴν τῆς αἰωνιότητος ἐσθῆτα. Ἐκειτο νωθρῶς ἐπὶ τῆς κλίνης, στήριζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ κατακλυζομένη, οὕτως εἰπεῖν, ἐν τῇ μελαίνῃ αὐτῆς κόμῃ, ὁμοίᾳ μὲ ἀλαδᾶστρινον εἰκόνα ἐντὸς ἐξενίνου πλαισίου. Οἱ μεγάλοι καὶ ἡνεωγμένοι ὀφθαλμοὶ της, ἐφαίνοντο ὥσπερ ἀτενίζοντες τὸν ἐλθόντα ὅπως παραλάβῃ τὴν ψυχὴν της ἄγγελον, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς διετῆρει εἰσέτι τὸ μειδίσμα ὅπερ ἐβλάστησεν ἐπ' αὐτῶν, ὅτε τὸ ξανθὸν Σεραφεῖμ τῇ ἐδειξε τὸν οὐρανόν, εἰπὼν· ἂ'Ελθέ!· Ἡ μία τῶν

χειρῶν της. λευκὴ ὡς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο, ἐκράτει κρίνον τι, ὅπερ ὁ Δονάτιος τῇ εἶχε προσφέρει τὴν προτεραίαν.

Ὁ Δονάτιος μετὰ πολλὰς παρακλήσεις καὶ ἱκεσίας, κατώρθωσε νὰ τῷ επιτραπῇ ἡ εἰσόδος. Ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην, καὶ βλέπων τὴν μικρὰν τοῦ φίλην ἀκίνητον ἡσπάσθη αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Οὐδὲν ἠνένοησεν.

— Ὑπνέρεται ὑπὸ ψύχους, εἶπε, κλείσας τὸ παραπέτασμα· θὰ ἐπανέλθω ὅταν ἐξυπνήσῃ.

Τὴν ἐπειῶσαν ἐγένετο ὁ ἐνταφιασμὸς τῆς Ῥοζέτης. Ἦτο ὥραία τοῦ Μαΐου πρωΐα. Μικρὰ τινα κοράσια, λευκὰ φέροντα ἱμάτια, ἐσχημάτιζον τὴν συνοδείαν τῆς χαριέσης καὶ ταχέως ἀποδράσας συντρόφου των. Ὁ ξεία ἀκτίς λογικῷ διήλθε· αἶψα τὸ πνεῦμα τοῦ Δονατίου ἠόησεν ὅτι ἡ φίλη του ἦτο νεκρά καὶ ἐζήτησε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν κηδεῖαν. Ὁ ἰατρὸς Μορίνος συνώδευσε αὐτόν, ἐλπίζων ἴσως ὅτι ὀδυνηρά τις κρίσις ἤθελε τὸν φωτίσει καὶ τὸν φέρει ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἣν ἔδει νὰ ἀκολουθήσῃ ὅπως τάχιον φθάσει εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ πάσχοντος. Ποιητικὴ τις μόον φαντασία ἤθελεν ἴσως δυνηθῇ νὰ ἐκλεξῇ τὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ Ῥοζέτα ἐτάφη. — Εἰς τὸ βάθος τοῦ κοιμητηρίου, εἰς μικρὰν τινα κοιλάδα, ἣν δὲν καθίσταν μελαγχολικὴν κυπάρισσοι καὶ σμιλακες. — Ὁ τάφος περιεφράσσετο ὑπὸ θαλερῶν θάμνων δι' ὧν εἰσέδυσον αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες, λευκαὶ δὲ ῥοδαὶ ἐφύοντο τυχαίως τῇ δεξιῇ μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν χόρτων· ἦτο ἐνὶ λόγῳ τερπνοτάτη ὁδὸς κατὰλληλος πρὸς ἀνάταυσιν τῶν ἐγκαταλιμπαδόντων τὰς ὁδὸνας τοῦ βίου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡτοιμάζοντο νὰ πληρώσωσι τὸν τάφον, ὁ Δονάτιος προσελθὼν ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἔρριψέ τι εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ· ἦτο δὲ τοῦτο τὸ φυλακτήριον τῆς Παναγίας, ὅπερ εἶχεν εὑρεῖ εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ῥοζέτης.

— Τῇ ἐπιστρέφῳ τὸ φυλακτήριόν της, εἶπεν εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅπως μὲ ἐνθυμεῖται.

Ὅτε δὲ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῆς νεότευκτὸς τις σταυρὸς, ὁ Δονάτιος παρατηρήσας τὴν ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελαίνων χαρακτῆρων γεγραμμένην ἐπιγραφὴν ΡΟΖΕΤΑ,

— Ἀπατῶνται δόκτωρ . . . ἐκαλεῖτο Ὑονέττη, εἶπε πρὸς τὸν ἰατρόν.

Ἡμέραν τινα, φίλος τις τοῦ ἱατροῦ προειδοποίησεν αὐτὸν ὅτι ἐμελλε νὰ τῷ φέρῃ τῇ ἐπιούσῃ τὴν δεσποινίδα Ἀλίνην Β . . . ἡθοποιὸν λίαν γνωστὴν ἐν Παρισίοις.

— Εἶναι ἀσθενὴς ἡ δεσποινὶς αὕτη;

— Ὅχι ἀπεκρίθη ὁ φίλος του· ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ὑποκριθῇ τὸ πρόσωπον νέου παραφρονήσαντος ἕνεκα ἔρωτος, ἐπιθυμεῖ νὰ σπουδάσῃ ἐπὶ τινος, πράγματι πάσχοντος ἐξ ἐρωτικῆς παραφροσύνης.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ δεσποινὶς Ἀλίνη ἦλθε τῷ ὄντι εἰς τὸ κατάστημα. Ἦτο ὡραία εἰκοσαετὴς νεάνις, ἥς τὸ εὐτράπελον καὶ ζωηρὸν ἦθος ἐφαίνετο κάπως ἀνάρμοστον διὰ δραματικὰ πρόσωπα. Ἡ τραγικὴ ἀπαγγελία θὰ ἦτο παράδοξος ἀνωμαλία εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο στόμα, ἐφ' οὗ ἐπλανᾶτο ἀνήσυχον τὸ μειδίαμα τῆς εὐτραπέλου τῶν παλαιῶν κωμωδιῶν ὑποκριτρίας. Ἡ δεσποινὶς Ἀλίνη, ἦτο ἄλλως τε ἐξιέρastos νεα, παίζουσα μὲ πᾶν σπουδαῖον αἶσθημα, καὶ ῥίπτουσα τὸν ἔρωτα εἰς τοὺς τέσσαρας τῆς φαντασίας ἀνέμους.

Καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη εἰσῆρχετο μετὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ φίλου του, ὁ Δονάτιος εὗρίσκετο εἰς τὸν κήπον ἀποξηραίνων εἰς τὸν ἥλιον τὸν σπόρον τῶν κιτρίνων ἀνθέων ἃς εἶχε συλλέξει. Ἐσκόπει δὲ νὰ σπεύρῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μικρᾶς Ῥοζέτης. Τοῦτο ἦν ἡ κυρία αὐτοῦ ἐνασχόλησις, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου τῆς φίλης του,

— Ἰδοὺ κυρία τις ἥτις ἦλθεν ὅπως σὲ ἐπισκεφθῇ, ὡς τῷ εἶπεν ὁ ἰατρός.

Ὁ Δονάτιος ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἠτένισε τὴν δεσποινίδα Ἀλίνην. Χαιρετήσας δ' αὐτὴν ὑποκλεινῶς, ἡ κυρία, ὁμοιάζετε τῆς Ὑονέττης! ὡς τῇ εἶπεν.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ ἡθοποιὸς ὠχρίασεν αἰφνης.

Παράδοξον! ἐψυθίρισε· τί θέλει νὰ εἶπῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος; — καὶ ἀποτανθεῖσα πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Πῶς ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ νέος; ἠρώτησε.

— Δονάτιος· εἶναι Βρετανός.

Καὶ ὁ κ. Μορίνος διηγήθη πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζεν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Δονατίου. Περιέγραψε λεπτομερῶς τὴν παραφροσύνην αὐτοῦ, μὴ λησμονήσας καὶ τὰ περὶ Ῥοζέτης.

— Ἐγνώρισατε βεβαίως τὴν μικρὰν ἐκείνην, εἶπεν εἰς τὴν δεσποινίδα Ἀλίνην ἡ το θυγάτηρ τῆς θαλαμηπόλου σας, ἣν ἐγὼ εἶχον διορίσει ἐπιστάτριαν ἐπὶ τοῦ ὀθονοφυλακείου μου.

— Ναί, ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ἡ ἡθοποιὸς πάντοτε σκεπτικῇ. Ἐζήτησεν ἀκολούθως νὰ ἴδῃ τὸ δωμάτιον τοῦ Δονατίου, περίεργος νὰ σπουδάσῃ τὸ ἐνδιαίτημα ἐνὸς ἐξ ἔρωτος παράφρονος. — Ὅπερ θὰ ἦναι λίαν περίεργον, προσέθετο γελῶσα. διὰ νὰ κρύψῃ ἴσως τὴν ταραχὴν τῆς.

Τὸ πρῶτον ἀντικείμενον ὅπερ εἶδεν ἐπερχομένη εἰς τὸ δωμάτιον ἦτο ἡ μικρὰ ξηρὰ ἀνθοδέσμη ἐμβαπτισμένη εἰς ποτήριον ὕδατος.

— Φεῦ! εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ἐγὼ δὲν ἐτήρησα τὸ φυλακτήριόν του. Τῷ ὄντι δὲ εἶχε δώσει αὐτὸ ὡς ἄθυρμα εἰς τὴν κόρην τῆς θαλαμηπόλου τῆς.

Ὁ Δονάτιος οὐδαμῶς φροντίζων περὶ τῶν ξένων του, ἵστατο πλησίον τοῦ παραθύρου ψάλλων βρετανικὸν τι ᾄσμα εἰς ὃ ἐπαναλαμβάνετο ὡς ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τῆς Ὑονέττης.

— Ὡς βλέπετε δεσποινὶς, ἡ παραφροσύνη του εἶναι ἡπιότατη, εἶπεν ὁ ἰατρός πρὸς τὴν ἡθοποιὸν, ἥτις ἠκροᾶτο τοῦ Δονατίου καὶ ὁμῶς, ἐξηκολούθησε, θὰ προετίμων νὰ ἦτο μανιώδης· τότε θὰ τὸν ἐθεράπευον ταχύτερον.

— Ὡ! ὅχι, εἶπεν ἡ Ὑονέττη — ὅχι δόκτωρ, μὴ τὸν θεραπεύσητε.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Δ. Β.